

## **ELi ja Mehhiko ajakohastatud üldlepingu ja kaubanduse vahelepingu allkirjastamine ja sõlmimine**

**COM(2025) 809, COM(2025) 810, COM(2025) 811, COM(2025) 812<sup>1</sup>**

### **Otsuse ettepanek koordinatsioonikogule**

Kujundada seisukoht

Kaasvastutaja sisendi tähtpäev 03.11.2025

*Kaubanduse vahelepingu COM(2025) 811 ja COM(2025) 812 puhul:*

KOKi esitamise tähtpäev 03.12.2025

VV esitamise tähtpäev 04.12.2025

*Partnerluslepingu COM(2025) 809 ja COM(2025) 810 puhul:*

Tulenevalt riigisekretäri ELi asjade menetlemise juhiste punktidest 14 ja 15: Lepingu eelnõu menetletakse välissuhtlemisseaduse kohaselt. Kui nõukogu otsuse eelnõu lepingu allkirjastamise kohta tuleb nõukogus otsustamisele varem kui lõpeb välissuhtlemisseaduse kohane lepingu eelnõu heakskiitmise riigisisene menetlus, esitada valitsusele arutamiseks ja otsustamiseks seisukohad nimetatud otsuse eelnõu kohta enne otsuse vastuvõtmist nõukogus või ELi liikmesriikide esindajate kohtumisel (sellisel juhul võimalusel üheskoos kaubanduse vahelepingu seisukohtadega).

Vastutav ministeerium: Välisministeerium

Kaasvastutajad: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Rahandusministeerium, Kaitseministeerium, Kliimaministeerium, Sotsiaalministeerium, Siseministeerium, Justiits- ja Digiministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium, Kultuuriministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

### **Seisukoha valitsusse toomise alus ja põhjendus**

Algatuse reguleerimisala nõuab vastavalt Eesti Vabariigi põhiseadusele seaduse või Riigikogu otsuse vastuvõtmist, muutmist või kehtetuks tunnistamist (RKKTS § 152<sup>1</sup> lg 1 p 1);

Algatuse vastuvõtmisega kaasneks oluline majanduslik või sotsiaalne mõju (RKKTS § 152<sup>1</sup> lg 1 p 2);

Seisukoha võtmist peab oluliseks peaminister või minister (VVS § 20<sup>1</sup> lg 2);

---

<sup>1</sup> Koos vastavate lisadega

## Sisukokkuvõte

Veebruaris 2025 jõudsid lõpule ELi ja Mehhiko vahelise ajakohastatud strateegilise partnerluse lepingu läbirääkimised. Läbirääkimiste tulemusena on lepitud kokku kahes õiguslikus vahendis:

1. ajakohastatud üldleping, mis sisaldab a) poliitilist ja koostöösammast ning b) kaubandus- ja investeerimissammast (sealhulgas sätteid investeringute kaitse kohta)<sup>2</sup>; ning

2. kaubanduse vaheleping, mis käsitleb kaubanduse ja investeringute liberaliseerimist<sup>3</sup>.

3. septembril 2025 esitas Euroopa Komisjon mõlemad ettepanekud allkirjastamiseks ja ajutiseks kohaldamiseks ning sõlmimiseks. Partnerluslepingu jõustumiseks on vaja Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide heakskiitu. Kaubanduse vahelepingu hõlmab ainult neid partnerluslepingu osasid, mis kuuluvad Euroopa Liidu ainupädevusse, ning mis võetakse vastu ainult ELi ratifitseerimisprotsessi kaudu (st Euroopa Parlamendi ja ELi Nõukogu osalusel).

Nii ELi-Mehhiko ajakohastatud üldleping kui ka kaubanduse vaheleping on kavas allkirjastada samal ajal. Mõlemad lepingud jõustuvad selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kuupäevale, mil lepinguosalisel on teineteisele kirjalikult teatanud selleks vajalike sisemenetluste lõpuleviimisest. Kaubanduse vaheleping kaotab kehtivuse ja asendatakse ELi-Mehhiko ajakohastatud üldlepinguga, kui kõik lepinguosalisel on viimati nimetatud lepingu ratifitseerinud ja see on jõustunud.

Praegu põhinevad Euroopa Liidu ja Mehhiko Ühendriikide suhted ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Mehhiko Ühendriikide vahelisel majanduspartnerlust, poliitilist kooskõlastamist ja koostööd käsitleval lepingul (edaspidi „üldleping“), mis jõustus 1. oktoobril 2000. Üldlepingu kaubandussammast laiendati ühisnõukogu kahe otsusega: EÜ-Mehhiko ühisnõukogu 23. märtsi 2000. aasta otsusega nr 2/2000 kaubavahetuse kohta ning ELi-Mehhiko ühisnõukogu 27. veebruari 2001. aasta otsusega nr 2/2001 teenuskaubanduse kohta. 4. mail 2016 andis ELi Nõukogu Euroopa Komisjonile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale loa pidada Mehhikoga läbirääkimisi ajakohastatud lepingu üle, mis asendaks üldlepingu. Läbirääkimised algasid ametlikult 2016. aasta mais. 2018. aastal viidi läbirääkimised poliitilise ja koostöösamba üle poliitiliselt lõpule ning 17. jaanuaril 2025 jõuti kokkuleppele kaubandus- ja investeerimissamba suhtes.

Mehhiko on üks ELi pikaajalisemaid kaubanduspartnereid ja suuruselt teine kaubanduspartner Ladina-Ameerikas. Kehtiva kaubanduslepingu alusel ekspordib EL

---

<sup>2</sup> COM(2025) 809 ja COM(2025) 810

<sup>3</sup> COM(2025) 811 ja COM(2025) 812

igal aastal Mehhikosse üle 70 miljardi euro väärtuses kaupu ja teenuseid, mis toetab rohkem kui 630 000 töökohta ELis. Mehhiko on toiduainete netoimportijariik, mistõttu toob leping suurt kasu ELi põllumajandussektori eksportijatele. Uuendatud partnerlusleping Mehhikoga aitaks toetada majanduskasvu ja suurendada mõlema poole konkurentsivõimet. Uuendatud lepinguga kaotatakse allesjäänud tariifid selliste ELi põllumajanduslike toiduainete ekspordile nagu juust, linnuliha, sealih, pastatooted, õunad, džemm, samuti šokolaad ja vein. See aitab muuta ELi põllumajandustooted Mehhikos palju konkurentsivõimelisemaks. Lisaks aitavad lihtsamad menetlused muuta toodete müümise Mehhiko turul soodsamaks. Leping tagab ka juurdepääsu kriitilise tähtsusega toorainetele, mis on kasulik Euroopa strateegilistele tööstusharudele, kuna Mehhiko on peamine fluoriidi, vismuti ja antimoni tarnija.

Lisaks üldlepingule on EL ja Mehhiko aastate jooksul sõlminud mitu kahepoolset valdkondlikku lepingut, sealhulgas 1997. aasta piiritusjookide lepingu, mis on inkorporeeritud ajakohastatud üldlepingusse. Muud sektoripõhised lepingud, mis ei kuulu ajakohastatud üldlepingu kohaldamisalasse, jäävad kehtima eraldi lepingutena. Alates oma täieliku jõustumise kuupäevast asendab ajakohastatud üldleping ka Mehhiko ja ELi liikmesriikide vahelised kahepoolsed investeerimislepingud.

Kas EL algatus reguleerib karistusi või haldustrahve? Ei

Kas nähakse ette uue asutuse loomine (järelvalvelised või muud asutused)? Jah

Ajakohastatud üldleping sisaldab institutsioonilisi sätteid, millega luuakse organid, mille ülesanne on jälgida lepingu rakendamist, toimimist ja mõju.

Poliitiliste ja koostöösätete osas on ajakohastatud üldlepingusse kõrgeima poliitilise dialoogitasandina inkorporeeritud ELi-Mehhiko tippkohtumine. Institutsiooniline struktuur koosneb ühisnõukogust, ühiskomiteest, arengu ja rahvusvahelise koostöö allkomiteest ning kaubandus- ja investeerimisvaldkonna korruptsiooni tõkestamise allkomiteest. Ühiskomitee võib moodustada muid allkomiteesid ja organeid.

Lepingus on sätestatud ka kaubanduskoosseisus kokku tulnud ühisnõukogu ja ühiskomitee eriülesanded ja -kohustused; nimetatud organid jälgivad pidevalt poliitilise, majandusliku ja koostööalase strateegilise partnerluse lepingu kaubandust ja investeringuid käsitleva osa rakendamist ja kohaldamist.

Kas lahenduse rakendamine vajab IT-arendusi? Ei

## **Eesmärgid**

### **1. Suurendada ELi ja Mehhiko vahelist kaubavahetust ning toetada ettevõtlust**

Praeguse üldlepingu kohaselt on kõik tööstuskaubad ja tuntav osa põllumajandus- ja kalandustoodetest juba liberaliseeritud. Ajakohastamise käigus liberaliseeritakse

kaubavahetuse peatükiga täielikult üle 98,7 % kõigist tariifiridadest ja kaotatakse 95 % ülejäänud Mehhiko tollitariifidest põllumajandustoodetele.

Kaubavahetust käsitlev tekst sisaldab täiendavaid, veelgi ulatuslikumaid norme, mis hõlbustavad ELi ja Mehhiko vahelist kaubandust. See sisaldab sätteid, mis käsitlevad tasusid ja formaalsusi, impordi ja ekspordi litsentsimist, eksporditollimaksude keeldu ning selliste tariifide sidumist, mille puhul ei ole tollimaksude täielikku kaotamist ette nähtud (kahjulike maksumeetmete kehtestamisest hoidumine). Samuti sisaldab see uue põlvkonna sätteid ekspordikonkurentsi, taastootmise ning parandamise järel sisse toodud kaupade kohta ja kaupade ajutise impordi lihtsustamise sätteid.

## **2. Viia ELi ja Mehhiko vaheline koostöö vastavusse tänapäevaste väljakutsetega ning toetada kestliku arengu eesmäärke**

Rõhku pannakse väga mitmesugustele olulistele küsimustele, mille hulka kuuluvad õigusriiklus, inimõigused ja sooline võrdõiguslikkus, ränne, uimastid ja rahvusvaheline organiseeritud kuritegevus, keskkonnakaitse, kliimamuutused, taastuenergia, ookeanide majandamine, ettevõtete sotsiaalne käitumine, digiüleminek ning teadusuuringud ja innovatsioon. Il osa sätteid võimaldavad koordineeritumat ja paremini ühendatud tegevust sellistes uutes valdkondades nagu rahvatervis, riigi moderniseerimine, rändevoogude juhtimine, massihävitusrelvade leviku tõkestamine, rahapesu, terrorismi rahastamine ja küberkuritegevus.

Ajakohastatud üldleping sisaldab kaubanduse ja kestliku arengu peatükki, mis seob lepingu ELi kestliku arengu üldeesmärkidega ning tööjõu, keskkonna ja kliimamuutuste valdkonna erieesmärkidega.

## **3. Mitmekesisitada ELi majandust, sh suurendades ligipääsu kriitilistele toorainetele**

Muuhulgas on Mehhiko peamine fluoriidi, vismuti ja antimoni tarnija.

## **4. Hõlbustada teenustega seotud kaubavahetust, sh e-kaubandust**

Ajakohastatud üldleping sisaldab teenuste ja investeringute turulepääsu üldpõhimõtteid kõikides majandussektorites ning eripõhimõtteid digikaubanduse jaoks. Sellega püütakse luua võrdsed võimalused eelkõige ELi teenuseosutajatele, kes tegutsevad sellistes sektorites nagu telekommunikatsioon ja finantsteenused ning sellistes valdkondades nagu kättetoimetamis- ja mereveoteenused. Ajakohastatud üldlepinguga nähakse lepinguosalistele ette raamistik üksteise kvalifikatsioonide tunnustamiseks reguleeritud kutsealadel, nagu arhitektid, raamatupidajad, juristid ja insenerid. Digikaubanduses kehtestatakse lepinguga muu hulgas põhimõtted, mis kehtivad horisontaalselt (sellistes valdkondades nagu kaupade ja teenuste e-kaubandus jms) ning mis on e-kaubanduse hea toimimise jaoks hädavajalikud.

## **Mõju ja sihtrühm**

## **Sotsiaalala**

Inimeste heaolu ja sotsiaalne kaitse

Tööturg ja -keskkond

**Haridus, kultuur ja sport**

## **Majandus**

Ettevõtlus

Põllu-, metsa- ja kalamajandus ning toiduainetööstus

## **Keskkond**

Merekeskkond ja vesi

Kliimamuutused

## **Riigikaitse ja välissuhted**

Suhted välisriikide ja organisatsioonidega

## **Kaasamine**

Kaasata kõik asjassepuutuvad huvirühmad, sh ettevõtjate liidud (sh Eesti Tööandjate Keskliit, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Toiduainetööstuse Liit, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit), põllumajandusega seotud liidud (sh Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda), kõrgharidusasutused ja kolmanda sektori esindajad.